

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 591/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 12.07.2023r. wydany w sprawie II K 216/23

Podmiot wnoszący apelację

- # oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
- # oskarżyciel posiłkowy
- # oskarżyciel prywatny
- # obrońca
- # oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
- # inny

Granice zaskarżenia

<i>Kierunek i zakres zaskarżenia</i>		
# na korzyść	# w całości	
# na niekorzyść		

# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	

#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana

**Ustalenie faktów w związku z dowodami
przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy**

Ustalenie faktów

Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	M. A. (1)	1. Oskarżony M. A. (1) ani nie chciał, ani nie godził się na „zniszczenie” - w znaczeniu na całkowicie unicestwienie, 6 sztuk krzewów tui, co do których organ prokuratorski w przedmiotowym akcie oskarżenia zarzucił oskarżonemu ich „zniszczenie”. 2. Oskarżony przewidywał i godził się z tym, że przyczynając	- opinia biegłego dendrologa; - wyjaśnienia oskarżonego, -	k.47-52,, 103-106, 117-118, 109-115; k.30,59,91-92, 100-101, 118,

		ponadwymiarowo wszystkie 20 żywotników- tui swojego sąsiada tj. przycinając zarówno gałęzie przerastające na jego stronę i zwisające nad siatką rozgraniczającą posesje sąsiadów, ale także odcinając główny pień drzewa tj. ponad 30 % części jego zielonej korony oraz gałęzie odrastające od pni krzewów rosnące od także od strony posesji pokrzywdzonych, „uszkodził” te krzewy pozbawiając je walorów estetycznych. 2. Szkoda pokrzywdzonych B. i Z. małż. S. związana z uszkodzeniem 20 sztuk żywotników – tui, rozumiana jako pozbawienie krzewów walorów estetycznych, poprzez ich ponadwymiarowe przycięcie, to kwota około 1400 złotych.		
Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
2.1.1.1.	opinia biegłego dendrologa; wyjaśnienia oskarżonego;	Ocena wyjaśnień oskarżonego dokonana przez sąd rejonowy – co do zasady - przekonuje. <u>I tak: z pewnością nie było zamiarem M. A. całkowite zniszczenie, w znaczeniu unicestwienie, jakiegokolwiek drzewa, czy krzewu sąsiadów państwa S..</u> Oskarżony nie jest jednak ani botanikiem, ani dendrologiem, a co najwyżej zwyczajowym „ogrodnikiem” - jak większość osób, które posiadają przydomowy ogród i większość prac porządkowych wykonują przy nim sami. Fakt, iż sporne 6 tui „nie odbiło”, tj. pomimo upływu czasu nie pojawiły się na pniach nowe „zielone” odrosty roślin (załążki przyszłych gałęzi) pozwalające na postawienie wniosku o możliwej regeneracji drzewa w przyszłości, był spowodowany szczególną sytuacją związaną z położeniem tych konkretnie 6 żywotników względem światła i wiatrów, silną konkurencją innych roślin, a przede wszystkim z tym, że w ich pobliżu stał kiedyś budynek (szopa), który dodatkowo przeszkadzał we odroście zielonych gałęzi poniżej poziomu, na jakim w 2022r. krzewy obciął M. A. (opinia dendrologa bardzo fachowo analizuje sumę tych okoliczności k.117). Były to okoliczności szczególne, wymagały łącznego zaistnienia, a oskarżony nie miał świadomości, że tnąc tuje sąsiada

na tej samej wysokości, akurat sporne 6 sztuk pozbawi możliwości jakiegokolwiek „zazelenienia się” tj. odrostu gałęzi w przyszłości. Tym samym sąd odwoławczy ustalił, iż ścieżce głównego pnia w/w 6 roślin i wszystkich bocznych gałęzi, także tych od strony sąsiada, stanowiło uszkodzenie roślin w sposób tożsamy, jak w odniesieniu do pozostałych 14 roślin ponadwymiarowo przyciętych przez oskarżonego. Jednocześnie doświadczenie życiowe, załączone zdjęcia, opinia dendrologiczna i zeznania pokrzywdzonych spójnie i przekonująco stanowią, iż takowe przycięcie korony drzew powoduje szkodę ich właścicieli rozumianą, co najmniej, jako pozbawienie walorów estetycznych roślin.

Przekonujące są ustalenia sądu meriti, iż oskarżony prosił pokrzywdzonych, by przycięli sporne tuje, na co nie reagowali. Nie budzi także wątpliwości to, że wszystkie sporne 20 krzewów tui mogło przewieszać się (mniej lub bardziej) nad płotem rozgraniczającym posesję A. i S. wisząc „górami” nad trawnikiem oskarżonego, a przy tym zacieniając działkę i brudząc opadającymi igłami. Ustalenia tego dotyczące jako faktu, są ze wszech miar poprawne i potwierdza je załączona do akt dokumentacja fotograficzna (np. zdjęcia z k.16-18), która wyjątkowo obrazowo stanowi o skali zjawiska.

Należy także dać wiarę oskarżonemu (wobec braku dowodu przeciwnego), że był w urzędzie pytać, co może samodzielnie zrobić z przeszkadzającymi mu tujami sąsiada. Jak wynika jednak nawet z wyjaśnień samego M. A. dowiedział się tam, że wobec bierności sąsiada, może przyciąć „to, co zwisa”, a

tak zachowują się co do zasady gałęzie – i tak też – prawidłowo - ustalił sąd rejonowy. Oskarżony nie przyciął jednak tylko zwisających po jego stronie gałęzi tui, lecz ściał główne pnie krzewów tj. koronę drzew w wielkości ponad 30 % części zielonej, a dodatkowo - co wynika z przekonującej opinii biegłego dendrologa - oskarżony przyciął także te gałęzie, które nie mogły już należeć do „przewieszających się” na jego stronę. Opinia wyraźnie wskazuje, że oskarżony obciął niekiedy 50 % korony drzew, a zawsze ponad 30% gdzie „korona” oznacza wszystkie żywotne części drzewa, czyli konary i gałęzie (opinia k.118).

Sąd odwoławczy zważył, że być może oskarżony uczynił tak pozostając w błędnym przekonaniu, że takie całościowe przycięcie tui będzie wizualnie lepiej wyglądało (i lepiej zostanie odebrane przez sąsiadów), aniżeli przycięcie tylko „po linii” płotu, ale z pewnością na ścięciu korony drzew, w tym części przylegających do pnia znajdujących się w całości „po stronie” państwa S., żaden urzędnik zgody oskarżonemu nie dał, bo dać nie mógł.

Opinie biegłego dendrologa są bardzo obszerne i wyczerpujące; biegły dokonywał szczegółowych oględzin spornych krzewów w terenie, także po znacznym okresie czasu, by ocenić która z roślin umarła na skutek „zabiegów” oskarżonego, a która w przyszłości ma szansę na odrośnięcie w swojej tzw. „zielonej części”. Opinie są przedstawiony we właściwej formie, zrozumiałej treści, profesjonalnie, wyczerpująco i zrozumiale – tym samym słusznie uznano je za wiarygodny dowód w sprawie. W ocenie sądu odwoławczego, bez

		potrzeby sięgania po kolejną opinię uzupełniającą, można wywieść, iż biegły wycenił uszkodzenie krzewów tui związane z obniżonymi walorami estetycznymi, poprzez ich ponadwymiarowe przycięcie, jako ok. 1000 zł. za 14 drzew, a więc średnio 71,42 zł. za drzewo (opinia k.106) – co przy ustaleniu (o czym na wstępie), iż oskarżony uszkodził wszystkie 20 sztuk spornych krzewów (a nie „zniszczył” 6 sztuk i „uszkodził” 14 sztuk), dale szkodę wynoszącą ok. 1400 zł. (20 x 71,42 zł. = 1428 zł., która to wysokość przyjęto w opisie czynu wyroku sądu odwoławczego.

Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	I. zarzuty zawarte w apelacji prokuratora: 1. obrazy prawa materialnego tj. 288 § 1 kk, poprzez błędne przyjęcie, iż oskarżony	# zasadne I.1., I.2.; # częściowo zasadne II.1; II.2.a.; # niezasadne II.2.b.	

działał w ramach kontratypu usprawiedliwionego błędu co do bezprawności swojego zachowania, podczas gdy art. 150 kc stanowi wyraźne ramy zachowania właściciela nieruchomości sąsiedniej, które oskarżony znał i świadomie przekroczył;

2. błędu w ustaleniach faktycznych

przyjętych za podstawę wyroku, mającego wpływ na jego treść, poprzez niezasadne przyjęcie, iż oskarżony działał w wykonaniu uprawnień wynikających z art. 150 kc a ponadto, że nie działał ani z zamiarem bezpośrednim, ani ewentualnym uszkodzenia roślin;

II. zarzuty zawarte w apelacji

pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej:

1. obrazy prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku tj. art. 174

kpk, art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk, art. 424 §1 pkt 1 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk polegającej na błędnej ocenie wartości i znaczenia dowodów, głównie zeznań pokrzywdzonych, świadków E. T., A. T. i M. S. (1) oraz opinii biegłego, z których - po właściwym nadaniu dowodom waloru wiarygodności - zdaniem

apelanta wynikało, iż M. A. nie wzywał pokrzywdzonych do usunięcia gałęzi znajdujących się nad jego działką, a pokrzywdzeni w czasie cięcia nie przebywali na swojej nieruchomości (byli na pogrzebie), ponadto w zakresie braku ustalenia, że oskarżony usunął gałęzie i wierzchołki drzew znajdujące się po stronie pokrzywdzonych, a nie tylko te, które przechodziły nad płotem na jego stronę posesji;

2. błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mającego wpływ na jego treść,

a. poprzez niezasadne przyjęcie, iż oskarżony:

- korzystał z przysługującego mu z mocy art. 150 k.c. uprawnienia właściciela nieruchomości do usunięcia części roślin,
- działał z przekonaniem istnienia prawa do usunięcia korony drzew,
- starał się wyciąć tylko te części drzewa, które „wchodziły” na jego działkę,
- nie chciał, aby jakieś drzewa uschły,
- nie chciał utraty wartości ściętych drzew,

	- postępował jak „wzorcowy obywatel”, - pozostawał w błędzie co do oceny prawnej swojego zachowania bo został pouczony o możliwości obcięcia gałęzi po bezskutecznym wezwaniu sąsiada, - gałęzie tui pokrzywdzonych przechodziły na posesję oskarżonego na głębokość ok. 1,5 m; b. brak ustalenia, że M. A. działał podstępnie, albowiem wykonał uprzednio wykadrowane fotografie krzewów po swojej stronie i wyczekiwał z cięciem na nieobecność w domu sąsiadów S.,	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Jako, że apelacje obu skarżących w istocie stawiają podobne zarzuty, a zarzut błędu w ustaleniach faktycznych związany ma być, w ocenie obu skarżących, z uprzednią nieprawidłową oceną zgromadzonych w sprawie dowodów i brakiem uwzględnienia całokształtu sprawy, w tym okoliczności wynikających z pouczeniem oskarżonego przez urzędnika, co do treści art. 150 k.c. i oceny przesłanek wymienionych		

w art. 150 k.c., powyższe zostaną omówione łącznie.

Fakt, iż w powyższej rubryce zatytułowanej „Zarzut”, zarzuty stawiane przez apelantów oceniono częściowo jako „zasadne”, częściowo jako „niezasadne” albo „zasadne częściowo” wynika stad, że przytoczono poszczególne uchybienia podniesione przez apelantów w ramach każdego z zarzutów, a następnie dokonano odrębnej oceny każdego z nich.

Sąd odwoławczy zważył, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku nie może sprowadzać się tylko i wyłącznie do samej polemiki z ustaleniami poczynionymi przez Sąd, a wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku. Zarzut ten powinien dążyć do wykazania konkretnie uchybień w zakresie logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, których miał dopuścić się Sąd przy ocenie zebranego materiału dowodowego. Sama możliwość przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu w kwestii ustaleń faktycznych, opartego na innych dowodach od tych, na których oparł się sąd I instancji, a zwłaszcza tylko na wyjaśnieniach oskarżonego skarżącego wyrok, nie może

prowadzić do wniosku o popelnieniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29.10.2010r., II AKa 162/10).

Sąd Okręgowy zważył, że sąd I instancji naruszył w przedmiotowej sprawie wskazane w apelacjach przepisy postępowania tj. art. 7 kpk i art. 410 kpk, co do oceny wyjaśnień oskarżonego i zeznań pokrzywdzonych - częściowo, w zakresie tego, jakie dokładnie fragmenty spornych 20 tui przyciął oskarżony. W tym względzie przekonują argumenty apelantów. Pomimo także prawidłowego ustalenia, iż pouczenie urzędników dotyczyło jedynie zgody na wycięcie zwisających gałęzi, sąd ten błędnie ustalił, iż oskarżony ścinając korony spornych drzew bądź to był przekonaniu o istnieniu uprawnień sąsiedzkich obejmujących dokonane działania i nie było ono bezprawne, bądź to pozostawał w usprawiedliwionej nieświadomości bezprawności takiego zachowania.

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom M. A., iż przyciął tylko boczne gałęzie żywotników przechodzące na jego podwórko. Tym samym

odmówił wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonych, twierdzących, że sąsiad przyciął dużo więcej. Pozostali świadkowie zeznający o wielkości tui, czy sposobie ich wzrostu (także wymienieni w apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej), niewiele na ten temat potrafili powiedzieć (w istocie jedynie to, że się „przewieszały”). Pomimo także, iż sąd meriti dał wiarę wszystkim opiniom biegłego dendrologa (łącznie w aktach znajdują się dwie opinie pisemne i dwie ustne), uznając ten materiał za w pełni wiarygodny, pominął wniosek biegłego, iż po dokonanych oględzinach potwierdził, że oskarżony nie przyciął tylko zwisających po jego stronie „gałęzi” (opinia k.105, k.118), lecz ściął główne pnie drzew na wysokości ok. 3 m tj. koronę roślin, a co więcej: obciął niekiedy co najmniej 50 % tej korony, zawsze ponad 30 %, gdzie „korona” oznacza wszystkie żywotne części drzewa, czyli konary i gałęzie (opinia k.118).

Skoro także pokrzywdzony neguje jakiegokolwiek przycinanie przez siebie gałęzi żywotników (najwidoczniej taki miał pomysł na swój ogród, bo gałęzi brzozy też nie podcinał), to nie sposób jest uznać, że to

jednak on przycinał w spornym okresie czasu, jakieś boczne gałęzie tui skierowane akurat na swoją stronę działki (jak ocenił biegły E. R. tak skierowane gałęzie też zostały przycięte w okresie ostatniego roku przed przeprowadzaną w czerwcu 2023r. wizją lokalną). Nie mogą więc ostać się ustalenia faktyczne, dokonane w oparciu o tak właśnie ocenione dowody, zgodnie z którymi oskarżony przyciął tylko „gałęzie” i tylko takie, które w całości przewieszały się nad płotem na jego stronę. Biegły fachowo, ale też zrozumiale dla „przeciętnego K.” posługuje się nazewnictwem i potwierdza ogłównienie badanych drzew na wysokości ok. 3 m., a poza w/w ogłównieniem stwierdza usunięcie części gałęzi bocznych wyrastających także od strony posesji pokrzywdzonych (opinia k.48 i inne).

Ponadto nie przekonują ustalenia sądu meriti, iż M. A. działał w przekonaniu o bezprawności swojego zachowania, ewentualnie w usprawiedliwionym błędzie, co do bezprawności swojego zachowania.

Poprawne należy ocenić to, że M. A. zasięgał porady u urzędzie, ale

też nie sposób jest uznać, iż którykolwiek z urzędników wyraził oskarżonemu zgodę na ścięcie bez pytania, czy stosownego zawiadomienia sąsiada lub urzędu, korony wszystkich drzew rosnących po stronie sąsiada, w szpalerze ok. 20-letnich żywotników, w tym wszelkich gałęzi bocznych. Urzędnicy jeśli już, to mogli poinformować o możliwości obcięcia przewieszających się z posesji sąsiada gałęzi (i tak też ustalił sąd rejonowy). Czym innym jest jednak obcięcie przewieszających się gałęzi, a czym innym całościowe ogłowienie drzewa, a więc ścięcie głównego jego pnia (a oprócz niego bocznych gałęzi), dodatkowo w taki sposób, że część drzew pozostaje - jak podał biegły - „w agonii” bez możliwości przeżycia. Żywotnik zachodni to drzewo, tak jednoznacznie ocenia je biegły dendrolog w każdej ze swych opinii (każdemu z badanych drzew przypisuje dodatkowo numery od 1 do 20). Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody drzewo jest wieloletnią rośliną o zdrewniałym pędzie głównym (pniu) albo zdrewniałych kilku pędach głównych i gałęziach tworzących koronę. Zgodnie z tą definicją, jako drzewo traktuje się np. kolumnowe formy

tui czy kolumnowe formy jałowca. W spornym szpalerze drzew należących do pokrzywdzonych rosło 20 sztuk żywotnika zachodniego, który w dobrych warunkach może dorosnąć do 15 metrów wysokości.

Sąd odwoławczy zauważa, że drzewa pokrzywdzonych niewątpliwie przeszkadzały oskarżonemu, zacięniały jego posesję, brudziły sypiąc stare igły itd. Fakt ten nie zmienia jednak sam w sobie oceny zachowania oskarżonego tj. nie ekskulpuje go od popełnienia czynu, o jakim mowa w art. 288 kk. Zgodnie z treścią art. 150 k. c.: właściciel gruntu może obciąć i zachować dla siebie korzenie przechodzące z sąsiedniego gruntu. To samo dotyczy gałęzi i owoców zwieszających się z sąsiedniego gruntu; jednakże w wypadku takim właściciel powinien uprzednio wyznaczyć sąsiadowi odpowiedni termin do ich usunięcia. Tym samym przepis wyraźnie rozdziela możliwość postąpienia z określonymi częściami drzewa/krzewu: korzeniami, gałęziami i owocami. Jak czytamy w Komentarzu do art. 150 k.c. pod red. Gniewek/Machnikowski 2023, wyd. 11/Szydło: „ Trzeba

także zauważyć, że obcięcie korzeni nie może doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia drzew”. Analiza orzecznictwa dotyczącego kwestii odszkodowawczej w takiej sytuacji, gdy w wyniku obcięcia korzeni lub gałęzi dojdzie jednak do obumarcia/uszkodzenia drzewa lub krzewu wskazuje, że nie jest ona jednolita, ale niewątpliwie zasadność dochodzonego tak roszczenia winno uwzględniać przepisy ustawy o ochronie przyrody (dalej w skrócie: OchrPrzyrodU). I tak: zgodnie z art. 87a ust. 4 i 5 OchrPrzyrodU usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, co do zasady stanowi uszkodzenie drzewa, a usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 50% korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, co do zasady stanowi zniszczenie drzewa. Do tak właśnie rozumianej kwestii uszkodzenia i zniszczenia procentu korony odnosił się biegły E. R. (2) w swoich opiniach, szczególnie uzupełniającej z dnia 25.05.2023r. Stąd także właściciel nieruchomości objętej ingerencją (np. przewieszaniem się gałęzi, czy też całych drzew, jak

w przedmiotowej sprawie) nabywając uprawnienie cywilnoprawne do usunięcia korzeni, gałęzi lub owoców przechodzących z sąsiedniego gruntu, powinien zadbać o spełnienie wymagań stawianych przez przepisy OchrPrzyrodU.

Przykładowo: zgodnie z art. 87a ust. 4 OchrPrzyrodU redukcja korony drzewa w wykonaniu przepisów prawa sąsiedzkiego dopuszczalna jest bez stosownego zezwolenia jedynie do 30% tej korony. Przedmiotem ochrony w cytowanej ustawie jest bowiem środowisko i ewentualne uprawnienia z zakresu prawa cywilnego nie uchylają obowiązku jego ochrony i spełnienia wymagań stawianych przez tą ustawę. Idąc tym tokiem rozumowania, nawet uznanie, iż luźno prowadzone, ale też powtarzane rozmowy i prośby do pokrzywdzonych, kierowane przez oskarżonego i jego żonę, o przycięcie spornych tui wyczerpują wymagane w art. 150 kc znamię wskazania „odpowiedniego terminu”, oskarżony nie może zasadnie twierdzić o bezprawności swojego zachowania polegającego na ogłowieniu wszystkich 20 żywotników na wysokości ok. 3 m. w realiach niniejszej

sprawy, gdzie ogłowił ponad 30 % korony drzewa (tak dokonana samopomoc nie ma już charakteru dozwolonej w rozumieniu art. 150 k.c.).

Nie pozostawał w usprawiedliwionej nieświadomości co do kontratypu, albowiem wiedział, iż pozwolenie w ramach samopomocy dotyczy innych zachowań wobec roślin. Jak ustalił sąd rejonowy, M. A. poinformowano o możliwości obcięciu „gałęzi”. Działał świadomie uszkadzając drzewa, poprzez ponadwymiarowe przycięcie, godząc się z tym, że powoduje widoczną dla otoczenia utratę walorów estetycznych żywotników, a uznając zapewne (i błędnie), że powyższe w ostateczności usprawiedliwi uciążliwość z nimi związana.

Wbrew twierdzeniom pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej nie sposób jest jednak zasadnie twierdzić, że oskarżony działał podstępnie: że uprzednio wykonał wykadrowane fotografie krzewów po swojej stronie dokumentujące przewieszanie się ich nad posesję M. A., a z cięciem wyczekał na nieobecność w domu małż. S.. Ustalenia przeciwne sądu meriti w tych

kwestiach przekonują. Nie przedstawiono takiego dowodu, który pozwalałby na przypisanie oskarżonemu negatywnych cech przebiegłego i chytrego „lisa”. Twierdzenia o wyczekiwaniu ze ścięciem tui na nieobecność małż. S. jawią się jako przejaw niechęci do sąsiada. Uczestnictwo w pogrzebie nie stoi w sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego, bo twierdził on, że widział jak pokrzywdzony wychodzi z posesji, co może oznaczać, iż spostrzegł akurat moment ich/jego wyjścia na uroczystości (stojąc na drabinie siłą rzeczy mógł widzieć więcej, niż pokrzywdzeni, którzy patrzyli z dołu i których od oskarżonego zasłaniały inne nasadzenia znajdujące się w pobliżu tui, a cięcia dokonywał w okresie dwóch dni).

Słusznie ocenił sąd rejonowy, iż oskarżony obciął tuje, wobec ich dużej uciążliwości i braku reakcji na wcześniejsze słowa kierowane do sąsiada, a nie dla złośliwości. Opinia biegłego potwierdza, że dla przedmiotowego obciążenia oskarżony nie musiał wchodzić fizycznie na działkę sąsiadów, a co więcej: ślady na drzewach po cięciach (oceniony przez biegłego jako mało „fachowy” oraz „od góry”) wskazują na ich

wykonanie narzędziem z pozycji osoby pozostającej na działce oskarżonego.

Postawa prezentowana w toku procesu przez M. A., który chciał pokryć szkodę wyrządzoną sąsiadom, „dogadać” się, kupić i posadzić im nowe krzewy w miejsce przyciętych potwierdza, że nie chciał wyrządzić im krzywdy. Nie działał celowo z takim zamiarem, nie działał złośliwie. Nie chciał, by którekolwiek z uciętych drzew umarło (rozważania w tym zakresie uzasadniające dokonana przez sąd odwoławczy zmianę opisu czynu oskarżonego poczyniono także na wstępie w rubryce 2.1.). Ostatecznie doszło do zawiadomienia organów ścigania, bo sąsiedzi nie porozumieli się w kwestii wysokości poniesionej szkody, której powstanie oskarżony, co do zasady - jak wynika z jego postawy na wstępnym etapie dochodzenia - nie neguje.

Podsumowując tą część rozważań, sąd odwoławczy stwierdza, iż zachowanie oskarżonego, przypisane mu na mocy wyroku sądu odwoławczego (ustalenia wskazane w punkcie 2.1.1.1), stanowi wypadek mniejszej wagi w rozumieniu art. 288 § 2 kk. Przypisane zachowanie oskarżonego nie stanowiło jednak

przejawu działania o takim stopniu społecznej jego szkodliwości, by zasadnie stwierdzić popełnienie przestępstwa. Jak czytamy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2022 r. sygn. III KK 365/21: „Sądy w każdym wypadku przypisania oskarżonym sprawstwa zobowiązane są do dokonywania oceny czynów zabronionych w perspektywie stopnia ich społecznej szkodliwości. Jakie czynniki decydują o natężeniu karygodności czynu zabronionego, określa w sposób wyczerpujący art. 115 § 2 Kodeksu karnego, przy czym waga poszczególnych wyznaczników stopnia społecznej szkodliwości może być w różnych sprawach znacząco odmienna. Zależec to będzie od tego, którym kwantyfikatorom zostanie nadana kluczowa ranga, a którym wręcz minimalna. Ocena taka musi być poprzedzona pogłębioną analizą każdego elementu, uwzględniającą ich znaczenie w istniejących realiach. Kodeks karny wskazuje na kilka stopni społecznej szkodliwości: znikomy, wyższy niż znikomy (art. 1 § 2), niebędący znacznym (art. 59 i art. 66 § 1) i znaczny (art. 93b § 1).

Przestępstwem jest tylko taki czyn zabroniony, którego karygodność

osiąga stopień wyższy niż znikomy. Jeśli społeczna szkodliwość czynu zabronionego jest znikoma, nie stanowi on przestępstwa (art. 1 § 2 kk), co pociąga za sobą odmowę wszczęcia postępowania karnego lub umorzenie takiego postępowania (art. 17 § 1 pkt 3 kpk). Motywacja oskarżonego, działania podjęte przed przystąpieniem do czynności cięcia, powiązanie powstania szkody z utratą walorów estetycznych rzeczy, znamię „uszkodzenia” a nie „zniszczenia”, rodzaj zamiaru, ostateczna wartość szkody – wszystkie powyższe kwantyfikatory oceniane łącznie zadecydowały o ustaleniu poziomu społecznej szkodliwości zachowania M. A. (1) polegającego uszkodzeniu 20 sztuk żywotników sąsiada, poprzez ich ponadwymiarowe przycięcie powodującą utratę walorów estetycznych roślin, jako znikomy. W tej natomiast sytuacji zasadnym było umorzenie postępowania karnego wobec M. A., bez potrzeby uchylania wydanego wyroku uniewinniającego i przekazywania sprawy do ponownego jej rozpoznawania przez sąd I instancji.

Wniosek		
a. prokuratora - o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego jej rozpoznania przez Sąd I instancji; b. pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej – o zmianę wyroku i skazanie M. A., w tym o wymierzenie mu kary grzywny i środka karnego w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody;	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadne a, b;	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Po analizie akt sprawy, sąd odwoławczy doszedł do wniosku, że uznanie za zasadne zarzutów stawianych przez apelantów, nie oznacza jeszcze zasadności wniosku prokuratora o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Wniosek pełnomocnika jest niezasadny, albowiem jakiegokolwiek skazanie w sytuacji zaskarżenia wyroku uniewinniającego nie mogło by mieć miejsca. Zakaz sformułowany w art. 454 §1 kpk wyklucza możliwość skazania oskarżonego po raz		

pierwszy w instancji odwoławczej, gdzie został on uniewinniony lub postępowanie wobec niego umorzono. Możliwa jest natomiast zmiana wyroku uniewinniającego na takie orzeczenie, które nie jest skazaniem. Po nowelizacji Kodeksu Postępowania Karnego, bez żadnych ograniczeń, dopuszczalna jest zmiana wyroku uniewinniającego na wyrok umarzający, czy nawet warunkowo umarzający postępowanie. Taka możliwość istniała w istocie także na gruncie poprzedniego stanu prawnego, jednakże wówczas wskazywano, że sąd odwoławczy powinien z niej korzystać tylko wyjątkowo, (tak np. Sąd Najwyższy w orzeczeniach z 14.01.1972r. sygn. Rw 1393/71 OSNKW 1972, Nr 4 poz. 75, czy z 18.05.1989r. sygn. II KR 97/89 OSNKW 1989, Nr 7 poz. 59, czy z 10.12.2002r. sygn. IV KKN 642/99, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lica 2019r. sygn. IV KS 25/19 publ. Legalis).

Oceniając przypisane oskarżonemu zachowanie, a tym przede wszystkim to, iż:

- oskarżony prosił ustnie pokrzywdzonych, by przycięli sporne tuje, bo mu przeszkadzają,

- niewątpliwie wyrastające na kilka metrów w górę, a przy tym

znacząco przewieszające się w całości na posesję oskarżonego żywotniki - tuje, nie dodawały posesji M. A. (1) urody,znacząco zacieniały posesję, a dodatkowo powodowały dla oskarżonego uciążliwość związaną z koniecznością sprzątania opadających igieł (opadanie było naturalnym procesem wzrostu i regeneracji roślin),

- oskarżony to osoba niekarana (rocznik 1956),

- oskarżony poszukiwał pomocy w rozwiązaniu problemu z pozbyciem się przewieszających się roślin, pytając o stan faktyczny w urzędzie;

- oskarżonemu nie można przypisać działania polegającego na „zniszczeniu” czyli całkowitym unicestwieniu 6 sztuk krzew tui, a co najwyżej na „uszkodzeniu” ich walorów estetycznych, podobnie jak reszty przyciętych ponadwymiarowo żywotników,

- oskarżony działał z zamiarem ewentualnym;

- wartość wyrządzonej szkody związanej z utratą walorów estetycznych to kwota ok. 1400 zł.

- sąd odwoławczy uznał, iż społeczna szkodliwość przypisanego

oskarżonemu zachowania jest znikoma.	
Ze względów wyżej opisanych, brak było podstawy do korekt zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez apelantów, a uzasadnionym było umorzenie postępowania karnego po stwierdzeniu przeszkody procesowej	

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy

Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	

Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
- zmiana ustalenia, iż oskarżony nie działał bezprawnie, albo że pozostawał w uzasadnionym błędzie co do bezprawności swojego zachowania;	

- postać znamion, wartość szkody, zmiana opisu i kwalifikacji prawno karnej i oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego M. A.;	
Zwięźle o powodach zmiany	
- wskazano w punkcie 3.1.; Na skutek złożonych apelacji zaistniały podstawy do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że: - czyn oskarżonego M. A. (1) polegał na tym, iż w okresie czasu od 18 do 20 października 2022r. w R. woj. (...) dokonał uszkodzenia 20 sztuk żywotnika - tui poprzez ponadwymiarowe przycięcie, powodując utrać walorów estetycznych roślin i szkodę B. i Z. małż. S. w wysokości około 1400 złotych, co stanowi wypadek mniejszej wagi w rozumieniu art. 288 § 2 kk, - a następnie przy przyjęciu, iż stopień społecznej szkodliwości tak przypisanego zachowania jest znikomy, na podstawie art. 17 §1 pkt 3 kpk w zw. z art. 1 § 2 kk umorzenie postępowania karnego wobec oskarżonego.	

<i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>		
<i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.1.2.1.		# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.1.3.1.		# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem		

szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.	W sprawie zastosowano art. 454 §1 kpk a contario bez potrzeby uchylenia wyroku uniewinniającego M. A. i przekazywania sprawy do ponownego jej rozpoznania sądowi I instancji.	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
- wskazano szerzej w punkcie 3.1.;		
Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
punkt 2	Wobec zmiany wyroku i umorzenia postępowania w sprawie z oskarżenia publicznego, na podstawie art. 635 kpk w zw. z art. 632 pkt 2 kpk koszty procesu w sprawie przejęto na rachunek Skarbu Państwa – w części dotyczącej wydatków poniesionych przez Skarb Państwa w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i odwoławczym. Przepis z art. 632 pkt 2 kpk stanowi bowiem, że w razie takiego umorzenia koszty procesu ponosi Skarb Państwa, ale za wyjątkiem m.inn. należności z tytułu udziału adwokata w charakterze pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego. O zwrot takich natomiast kosztów tj. związanych z reprezentacją B. S. (1) wnioskował jej pełnomocnik, który jednak oświadczył, że oskarżycielka posiłkowa faktycznie nie poniosła

	żadnych kosztów związanych z reprezentacją przez adw. M. S. (2). Sąd odwoławczy rozważał w niniejszej sprawie zasadność sięgnięcia po art. 632a §1 kpk, tym nie mniej wobec oświadczenia pełnomocnika, iż de facto żadnych kosztów związanych z reprezentacją B. S. w sprawie nie poniosła, za zasadne uznano ograniczenie rozstrzygnięcia o kosztach procesu do wydatków.

PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	wyrok Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 12.07.2023 roku w sprawie II K 216/23		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego,	

	przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	wyrok Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 12.07.2023 roku w sprawie II K 216/23		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego,	

	przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana